

www.customs.go.th

การผ่านแดนและการถ่ายลำ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

“ หวังว่าบทความเกี่ยวกับการผ่านแดนและการถ่ายลำตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 นี้ จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่สนใจ อีกทั้งเป็นแนวทาง ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสามารถนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย ”

คณิต มีปัด
นิติกรชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

การผ่านแดนและการถ่ายลำ

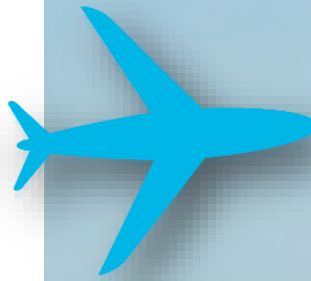
ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่ได้มีการปรับปรุงให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรฉบับนี้ยังคงกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการผ่านแดนและการถ่ายลำไว้เช่นเดิม เพื่อให้การผ่านแดนและการถ่ายลำเป็นไปตามมาตรฐานสากลตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ๑๙๙๔ ใน Article V Freedom of Transit และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (The International on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures) อนุสัญญาบาร์เซโลนาว่าด้วยเสรีภาพในการผ่านแดน (Barcelona Convention and Statute on Freedom of Goods in transit) ค.ศ.๑๙๖๑ ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๒ และความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าจากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมาเลเซียและกลับกันผ่านแดนไทยโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการโดยให้อำนาเขตของประเทศไทยเป็นเส้นทางขนส่ง ภายใต้การควบคุมของศุลกากร

กฎหมายศุลกากรฉบับนี้ได้กำหนดคานียามของคำว่า “การผ่านแดน” ไว้ตามหลักการเดิมแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเป็นการขนส่งของผ่านราชอาณาจักรจากด่านศุลกากรแห่งหนึ่งที่ขนส่งของเข้ามาไปยังด่านศุลกากรอีกแห่งหนึ่งที่ขนส่งของออกไป ภายใต้การควบคุมของศุลกากร โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่นอกราชอาณาจักร นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมให้การผ่านแดนจะต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งของนั้นหรือมีพฤติกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์ทางการค้าเกี่ยวกับของดังกล่าวในราชอาณาจักรด้วย ก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้อาศัยการปฏิบัติพิธีการศุลกากรผ่านแดนซึ่งมีเจตนารมณ์ในการใช้อำนาเขตของประเทศไทยเป็นเส้นทางในการนำผ่านเท่านั้น มาเพื่อใช้ประโยชน์ซึ่งสินค้านี้ดังกล่าวในทางการค้า ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้

“การผ่านแดน หมายความว่า การขนส่งของผ่านราชอาณาจักรจากด่านศุลกากร แห่งหนึ่งที่ขนส่งของเข้ามาไปยังด่านศุลกากรอีก แห่งหนึ่งที่ขนส่งของออกไป ภายใต้การควบคุม ของศุลกากร โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของ การขนส่งอยู่นอกราชอาณาจักร ไม่ว่าจะการขนส่ง นั้นจะมีการขนถ่ายของเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะ การเก็บรักษาของ การเปลี่ยนภาชนะบรรจุของ เพื่อประโยชน์ในการขนส่ง หรือการเปลี่ยน รูปแบบของการขนส่งของด้วยหรือไม่ก็ตาม *ทั้งนี้ จะต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ ของของนั้นหรือมี พฤติกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์ทางการค้าเกี่ยวกับ ของดังกล่าวในราชอาณาจักร*”

สำหรับการถ่ายลำ กฎหมาย ศุลกากรฉบับนี้ได้กำหนดคํานิยามของคำว่า “การ ถ่ายลำ” ไว้ตามหลักการเดิมแห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ได้ เปลี่ยนแปลงขอบเขตการถ่ายลำจากภายในท่า หรือที่แห่งเดียวกัน มาเป็นภายใต้การควบคุมของ ศุลกากรในด่านศุลกากรแห่งเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ สามารถมีการถ่ายลำได้หลายรูปแบบ เช่น จาก เรือไปเรือ หรือจากเรือไปเครื่องบิน หรือจาก เครื่องบินไปเรือ หากอยู่ภายใต้การควบคุมของ ศุลกากรภายใต้ด่านศุลกากรแห่งเดียวกัน ตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้

“การถ่ายลำ” หมายความว่า การถ่ายของจากยานพาหนะหนึ่งที่ขนส่งของเข้า มาในราชอาณาจักรไปยังอีกยานพาหนะหนึ่งที่ ขนส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร ภายใต้การ ควบคุมของศุลกากรในด่านศุลกากรแห่งเดียวกัน โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่ นอกราชอาณาจักร”

สำหรับการผ่านแดนตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๒ วรรคสาม กำหนดให้ “การผ่านแดนที่มีการข้ามแดนทางบกให้กระทำได้อต่อเมื่อมีความตกลงระหว่างประเทศ” หมายความว่า การผ่านแดนที่มีการข้ามแดนทางบกไม่ว่าจะมีการผ่านเข้าหรือผ่านออกจะต้องมีการทำความตกลงกับประเทศที่มีเขตแดนทางบกติดต่อกับประเทศไทย หากยังไม่มี ความตกลงจะไม่สามารถปฏิบัติพิธีการผ่านแดนต่อกันได้ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีความตกลงเกี่ยวกับการผ่านแดนอยู่ ๒ ความตกลง คือ การผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และการผ่านแดนความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าจากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมาเลเซียและกลับกันผ่านแดนไทยโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อ การประกอบกิจการผ่านแดนที่มีการผ่านแดนอยู่ตามพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับเดิม เนื่องจากการทำความตกลงระหว่างประเทศจะต้องใช้ระยะเวลาในการเจรจาจึงมีการแก้ปัญหาโดยการนำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ๑๙๙๔ ใน Article V Freedom of Transit และหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (The International on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures) มาเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติพิธีการผ่านแดนไปก่อนระหว่าง การเจรจา ส่วนกรณีการผ่านแดนที่ไม่ได้มีการข้ามแดนทางบกสามารถปฏิบัติพิธีการผ่านแดนได้โดยไม่ต้องมีความตกลงระหว่างประเทศ เช่น กรณีมีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อการผ่านแดนทางทะเลและต้องการนำผ่านออกไปนอกราชอาณาจักรทางท่าอากาศยานหรือกรณีมีการนำสินค้าเข้ามาทางอากาศยานเพื่อการนำผ่านออกไปนอกราชอาณาจักรทางทะเล เป็นต้น

ประเภทของการผ่านแดนปัจจุบัน

๑. การผ่านแดนตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ๑๙๙๔
๒. การผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
๓. การผ่านแดนความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าจากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมาเลเซียและกลับกันผ่านแดนไทยโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย (ปัจจุบันเมื่อการคมนาคมขนส่งของประเทศมาเลเซียมีความสะดวกมากขึ้น การผ่านแดนตามความตกลงฯ นี้ จึงไม่มีความจำเป็น)

ข้อแตกต่างในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรระหว่างการผ่านแดนตามความตกลงแกตต์ (GATT) และการผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การผ่านแดนตามความตกลงแกตต์ (GATT)	การผ่านแดนตามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ผู้ขอผ่านแดนไม่ต้องขออนุมัติจากกรมการขนส่งทางบกให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งสินค้าผ่านแดน	ผู้ขอผ่านแดนต้องได้รับอนุมัติจากกรมการขนส่งทางบกให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว
การผ่านแดนต้องนำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร	การผ่านแดนต้องนำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร
กรณีไม่นำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร ของนั้นตกเป็นของแผ่นดิน	กรณีไม่นำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร ของนั้นตกเป็นของตกค้าง
กรณีต้องการเปลี่ยนพิธีการผ่านแดนเป็นการนำเข้าให้กระทำได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร	กรณีต้องการเปลี่ยนพิธีการผ่านแดนเป็นการนำเข้าให้กระทำได้ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร
การผ่านแดนสามารถผ่านเข้าและผ่านออกได้ ณ ด่านศุลกากร ที่มีการขนส่งโดยทางเรือ หรือทางอากาศยาน หรือทางบก	การผ่านแดนสามารถผ่านเข้าและผ่านออกได้ เฉพาะด่านศุลกากรที่กำหนดไว้ในความตกลงเท่านั้น
การผ่านแดนผู้ขอผ่านแดนต้องกำหนดเส้นทางในการขนส่งจากด่านศุลกากรที่นำเข้าถึงด่านศุลกากรที่ส่งออก	การผ่านแดนผู้ขอผ่านแดนต้องขนส่งจากด่านศุลกากรที่นำเข้าถึงด่านศุลกากรที่ส่งออกตามเส้นทางที่กำหนดไว้ในความตกลงเท่านั้น

สรุปหลักการเกี่ยวกับการผ่านแดนและถ่ายลำ

๑. การผ่านแดนหรือการถ่ายลำต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่บนราชอาณาจักร
๒. ของผ่านแดนหรือของถ่ายลำ ไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบที่จะต้องเสียอากร
๓. การผ่านแดนที่มีการข้ามแดนทางบกให้กระทำได้ต่อเมื่อมีความตกลงระหว่างประเทศ
๔. ของผ่านแดนหรือของถ่ายลำ ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยของต้องห้ามต้องกำกวดในการนำเข้าหรือส่งออก เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการควบคุมในการนำผ่าน
๕. ของผ่านแดนหรือของถ่ายลำ จะต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใดๆ ซึ่งของนั้นหรือมีพฤติกรรมใดๆ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าเกี่ยวกับของดังกล่าวในราชอาณาจักร
๖. ของผ่านแดนหรือของถ่ายลำ ไม่อยู่ภายใต้การตรวจหรือค้นของพนักงานศุลกากร เว้นแต่
  - มีไว้เพื่อใช้ในการก่อการร้ายหรือเกี่ยวเนื่องกับการก่อการร้าย
  - ชนิดแห่งของหรือการขนส่งหรือการขนถ่ายของดังกล่าว อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง สันติภาพ และความปลอดภัยระหว่างประเทศ
  - มีการแสดงถิ่นกำเนิดเป็นเท็จ
  - เป็นของผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการผ่านแดนหรือการถ่ายลำ

ผู้เขียนหวังว่าบทความเกี่ยวกับการผ่านแดนและการถ่ายลำตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่สนใจ อีกทั้งเป็นแนวทางที่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสามารถนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย ตามที่กรมศุลกากรได้กำหนดยุทธศาสตร์และพันธกิจไว้ได้